

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštno hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani; cela stran 608
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

IV. LETO

Murska Sobota, 25. avgusta 1935.

ŠTEV. 34

Naša gimnazija

Vsa zadnja leta se bje boj za dosego višje gimnazije v Murski Soboti, ki nam je bila odvzeta pred leti. Vsi napor merodajnih faktorjev pa so ostali do danes brezuspešni, in preko obljub da se bo ugodilo našim željam in zahtevam, nismo prišli. Na vse načine nas tolažijo, a v tej tolažbi nam odrekajo zahtevo po kulturnem zavodu, do katerega imamo pravico, za katerega smo se izkazali vredni, ko so iz našega zavoda odhajali najboljši dijaki v svet.

Do prevrata je bila najbližja gimnazija, ki so jo obiskovali dijaki iz naših krajev, v Monoštru. Bila je popolnoma madjarska. Slovensko gimnazijo smo dobili še le po osvoboditvi. Bila je to kulturna in nacionalna pridobitev za naše Prekmurje. Za vod se je lepo razvijal, število dijakov je naraščalo, doseženi uspehi so bili odlični in absolventi nižjih razredov gimnazije, ki so nadaljevali svoje študije onstran Mure, so bili na najboljšem glasu. Že leta 1924 je ministrstvo prosvete otvorilo peti in nato šesti razred. Ko pa je tri leta za tem obstojala resna nevarnost, da delno izgubimo našo največjo kulturno pridobitev, je Velika občina Murska Sobota velikodušno priskočila na pomoč in prevzela vzdrževanje višjih razredov. Leta 1929 smo imeli prvo veliko maturo. Vzdrževanje samoupravne gimnazije je bila za občino veliko finančno breme in nihče ni mogel zahtevati, da bi to breme nosila večno. Upanje da bodo višji razredi zopet podržavljeni, se ni izpolnilo in pod silo nastalih razmer je občina morala opustiti svojo plemenito akcijo in prepustiti gimnazijo svoji usodi. Leta 1930. je bila druga in zadnja veika matura v Murski Soboti. Zavod, ki je bil naš ponos in naše upanje v boljšo bodočnost prekmurske mladine, je ostal okrnjen do današnjega dne.

Kje je krivda? Leta 1927. je izšel finančni zakon, čigar žrtv je postala naša gimnazija. Tudi takrat je bil v vladi g. dr. Korošec, kakor danes, zato smo prepričani da bo magal popraviti krivico, ki se nam je takrat storila. Boj za našo gimnazijo mu je gotovo znan, gotovo so mu poznani tudi vzroki, ki nam dajo pravico, da smemo zahtevati vpostavitve popolne gimnazije. Da so vse intervencije in prošnje ostale do danes brez najmanjšega uspeha, tudi ni treba povdarjati. Nasveti češ: naj se kakšno drugo mesto n. pr. Ptuj, Kočevje, Kranj i. t. d. odpove svojih višjih razredov, katere se bi potem nadoknadili v Soboti, pa je posmeh za nas vse, ki pa nas ne more ustrašiti v borbi za našo pravično stvar.

Gospodarski, kulturni in nacionalni napredek je odvisen od zmage v tej borbi. Potrebo po popolni gimnaziji čuti stotisoč prebivalcev Slovenske krajine in enako tudi petdeset tisoč prebivalcev Murskega polja. Na

skrajni točki naše države, v bližini dveh nacionalnih držav prebivamo. V boju za obstanek, nacionalno zavednost in napredek našega ljudstva, bo popolna gimnazija najvažnejši faktor. In če se izpolnijo naše pravične zahteve, bo to le v interesu države. Na merodajnih osebah je, da se te naloge lotijo s podvojenim delom, kar je bilo zamujenega, nadoknadijo in kri-vice popravijo. To je zahteva ljudstva!

POLITIKA

Konferenca Male antante bo 22. in 23. t. m. na Bledu. Stalni svet Male antante bo razpravljal o vseh aktualnih vprašanjih mednarodne politike, predvsem v onih, ki se tičejo držav zaveznic.

Prejšnji teden je bil podpisan predlog za prijavo stranke Jugoslovenske radikalne zajednice. Prijavo so prvi podpisali Aca Stanojević, predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, notranji minister dr. Anton Korošec in prometni minister dr. Mehmed Spaho.

Voditelj zemljoradnikov Joca Jovanović je na velikem shodu združene opozicije v Sanskem mostu med drugim izjavil: „Vlada je dobila kredit od opozicije, toda naj se ne igra z njim.“

Pri alkarskih igrah v Sinju je prišlo do težkega spopada med orožniki in množico. Ker so ljudje s kamenjem navalili na orožnike, so ogroženi uporabili orožje. Na mestu je obležal mrtev neki delavec, dva orožnika in en kmet pa so bili ranjeni. V nočnih urah je bil zopet mir in red v Sinju.

Program in pravila Radikalne zajednice so bili te dni objavljeni. Nova stranka, ki bo organizirana po banovinah, srezih in občinah, stoji na stališču državnega in narodnega edinstva.

Knez-namestnik Pavle, ki je zbolel na vnetju mišic leve roke, je bil uspešno operiran.

Opozicija je priredila v zadnjem času več shodov, na katerih so govorniki predvsem govorili o sporazumu Hrvatov in Srbov.

Novo nacionalistično stranko mislijo ustanoviti blišji prijatelji Pribičevića. Akcijo vodijo senatorji dr. Angjelinović, Banjanina in dr. Zeč. Bajce hočejo v ta pokret stopiti tudi pristaši z dr. Kramerjem na čelu.

Na zahtevo ministra dr. Korošca se bo v ministrskem svetu vršila ponovna razprava v razdelitvi dobav premoga za državne železnice, ki bi v sedanjih obliki vrgla v še večje siromaštvo našega slovenskega rudarja.

Poleg tega naj še omenimo sledeče: Če se je našel potreben kredit za zgradbo novih gimnazij v Beogradu, ki sega v težke milijone, bi se gotovo našel tudi potreben znesek za vzdrževanje naše višje gimnazije. To ne bi bila nobena usluga, ampak le delna vrnitev našega denarja, ki se steka v državne blagajne. In do tega imamo vendar tudi mi pravico. To je naše mišljenje!

Ministrski svet bo v kratkem razpravljal o namestitvah nekaterih novih banov. Sprememba na štirih banjskih mestih se bo izvršila tako, da pridejo na ta mesta odlični člani nove stranke.

Trgovinska pogajanja med našo državo in Grčijo se bližajo koncu. Do sedaj so se vršila na Bledu, nadaljevala pa se bodo v Beogradu.

Pravosodni minister napoveduje nove zakone. Za zakonski osnutek o korupciji bo v kratkem imenovana komisija, zakonski osnutek o čekih je že gotov, v izdelavi je trgovinski zakon na dnevnem redu pa je tudi novi državljanski zakonik.

Prijatelji g. dr. Mačka nameravajo izdajati svoje glasilo, tednik „Slovenska zemlja“.

Naš poslanik Dučić je bil sprejet od Mussolinija, s katerim je govoril v pospešenju trgovinskih pogajanj med Italijo in Jugoslavijo.

Konferenca treh zapadnih veslesil, ki je bila v Parizu, ter razpravljala o sporu med Italijo in Abesinijo, se je razšla, ne da bi se dosegel sporazum, ki bi preprečil vojno nevarnost v Afriki. Sedaj namerava Anglija predložiti nove predloge, obenem pa grozi, da bo nastopila pri prihodnjem zasedanju Društva Narodov z vso odločnostjo proti Italiji.

Mussolini bo odpotoval na inspekcijo italjanske vojske v zhodno Afriko, da navduši vojake za predstoječi vojni pohod.

V Albaniji je prejšnji teden izbruhnil upor. Uporniki se ubili generala Gilardija in se polastili nekaj važnih strateških točk. Vladnim četam pa se je posrečilo zadušiti vstajo in voditelji upora so zbežali v Italijo.

Mobilizacija italjanske rezervne vojske se nadaljuje. V bližnjih dneh bo vpoklicanih nadaljnjih 15.000 rezervistov pod orožje. Italija ima pripravljenih že nad milijon vojakov za slučaj vojne.

Veliki in nevarni delavski nemiri so bili v Toulou in Brestu (Francija), zaradi znižanja uradniških

in nameščenskih plač. Nemiri so imeli komunističen značaj. Nekateri pariški listi so zato pisali, da naj Francija pretrga svojo zvezo s sovjetsko Rusijo.

Japonskega generala Nagato, voditelja umirjene vojaške struje, je ubil neki podpolkovnik. Japonska vlada je odredila ostre ukrepe, da se zopet utrdi stara disciplina v japonski vojski in je obsodila morilca na smrt.

Borba med narodnimi socialisti in katoliki postaja v Nemčiji vedno ostrejša. Mnogo katoliških družtev je bilo razpuščenih in povsod preganjajo katoličane. Govorijo, da bo Vatikan prekinil vse stike z Nemčijo in odpovedal konkordat.

Za kmečko zaščito

Občinski odbor v Puconcih je na svoji zadnji seji, na okrožnico banske uprave, glede kmečke zaščite predlagal sledeče: 1) Občinski odbor je proti vsaki zaščiti posestev, ker s tem zgubi kmet vsako kreditno možnost, obnovi se zelenjaštvu in kmetu se odvzame svoboda nad privatno lastnino. 2) Edini izhod in prava rešitev kmečke krize bi bila v zaščiti kmečkih posestev in v pomoči zadolženih, če kr. vlada poseže v to vprašanje radikalno in z vso resnostjo in sicer na sledeči način:

Z državno pomočjo naj se dvignejo cene kmečkih pridelkov za 100%, industrijski pa se naj znižajo za 50% in sicer deloma z izdajanjem notranjih novčanov, deloma pa z zboljšanjem obstoječih trgovinskih pogodb.

Kmečki dolgovi naj se konvertirajo z državno pomočjo, z amortizacijsko dobo od 30—50 let, z nizko anuiteto, ki bo primerna donosu kmetijstva.

3.) Z zakonom naj se odpravijo vsi obstoječi karteli ali pa se naj ustanovijo kmetijski karteli s centralno statistično pisarno. Poleg tega bi bile neobhodno potrebne kmetijske zbornice.

Izvoz živine

Privredni pregled št. 33 od 18. 8. 1935 je obelodanil med drugim:

Pred par let se je osnovala zadruga za izvoz živine in svinj Zagreb-Beograd, ki bi morala izvažati samo živino in svinje od zadrugarjev. Toda v začetku tega leta je začela izvažati naravnost na trgovski podlagi, to je blago, ki pripada drugim osebam in ne zadrugarjem, seveda z dovoljenjem Ureda za izvoz stoke u Beogradu.

Tako je izvozila do aprila 646 mesnatih svinj. V maju je samo zadruga Beograd dobila dovoljenje za izvoz 80 svinj za Prag, 50 mesnatih in 240 mesnatih za Avstrijo, dočim za avgust 402 mesnatih in 850 mesnatih kot zadruga, a njen predsednik in podpredsednik pa po 406 svinj.

Ako pomislimo, da je v avgustu dovoljeno izvoziti le 3750 svinj, pridemo do zaključka, da izvozi Zadruha nad polovico celega izvoza, dočim 39 legalnih izvoznih čelov ostalo slabo polovico. O tega na Prekmurje ničesar ne odpade.

Favoriziranje zadrug za izvoz živine in svinj je silno pogrešno tudi iz razloga, ker ni razširjeno na vso državo, ampak obsega le gotove kraje, kjer navidezno zadruga obstoje. Vrh tega je podeljevanje tozadevnih izvoznih dovoljenj dokaj čudno, kajti ne nanaša se samo na zadruga, ampak tudi na zadružne predsednike in pod predsednike . . .

Prilomba uredništva: Pri izvozu masnih svinj, ki jih je v Prekmurju prav malo, je zaslužek prav dober, posebno še za zadruga, ki niso obremenjene z takšnimi davčninami, kakor so legalni izvozniki čelov.

Izvoz živine v Avstrijo je radi nizkih cen nemogoč. Toda v kombinaciji z masnimi svinjami, bi bilo mogoče izvažati tudi živino na ta način, da bi se kril deficit z dobičkom pri svinjah. To je seveda mogoče le tedaj, ako bi se izvoz masnih svinj pravično in stvarno razdelil tudi na one izvoznike, ki imajo čut in smisel za kombinacijo.

Vlada bi morala v tem pogledu upoštevati vse pokrajne enakomerno po zmoglosti producentov. Predvsem bi morala gledati na kraje, ki so trpele po elementarnih neizostah, kakor n. pr. Prekmurje, ki je vsled dolgotrajne suše silno prizadeto, ko bodo kmetovalci morali, vsled pomanjkanja krme, prodati polovico svoje živine.

Dolžnost vlade je, da s tem računa in ne, da šablonsko izdaja izvozna dovoljenja.

Hornyphon . . .

Petanjski most in javna dela

Sedanja vlada je takoj po svojem prihodu radi zmanjšanja nezaposlenosti v državi ter radi pozitivne gospodarstvene življenja podvzela vse potrebne korake, da se javna dela pravično izvajati v pospešenem tempu. Gradbeni minister je za izvedbo javnih del, delo v svojem resoru celo pospešil in je do danes pustil izvesti objekte v skupni vrednosti 200 milij. Din. Ta vsota je v glavnem razdeljena: za zgraditev cest, mostov i. t. d. Za isti namen pa so razpisane še nadaljne licitacije za okoli 41 milij. Din. V mesecu juliju in avgustu so se nadaljevala in dokončala regulacijska dela na 30 raznih mestih na rekah Donave, Save,

Drave i. t. d. Odobreni so tudi projekti za nekatera druga regulacijska dela na 28 raznih mestih v iznosu 15.700.000 dinarjev. K temu je treba še dodati zneski iz bednostnega fonda naše banovine, ki so tudi namenjeni javnim napravam. Skratka: mnogo se dela na tem, da se povsod izboljšujejo ceste, regulirajo reke, popravljajo mostovi in zgradijo novi, kar je samo za pozdraviti. Naš denar bo dobro naložen in prišel bo v prave roke. Nehote pa se moramo vprašati, kakšen delež bomo imeli mi od tega, saj smo vendar ravno tako upravičeni, da dobimo dobre ceste, da se nam popravi Mura in da se nam že slednjč po toliko letih obljube zgradi most pri Petanjcih. Kadar je treba dati naše obvezne datjave oblastem, takrat smo upoštevani in se nas vsi spomnijo, ko pa bi bilo treba kaj našega vrniti, in nam urediti in napraviti naprave, ki so važne za prospeh našega celokupnega gospodarstva, takrat se pa na nas pozabi, kakor nas sploh ne bi bilo. Da pa ne bi bilo nezadovoljstvo preveliko, se nam milostno vrže nekaj tisočakov za popravo mostu pri tem in tem km. kamnu in stvar je spet urejena za leto dni. In to se ponavlja že vsa zadnja leta in upravičeno se sprašujemo, kdaj bo tega konec?

V to poglavje spada tudi most pri Petanjcih. Saj bi ga že imeli, če bi ga gradili iz privatne iniciative in ne bi več danes tožili o poplavih Mure, ki nas po več tednov odtrga od ostalega sveta ali o zmrznjenju reke, ki nam prepreči vsak promet z ostalo Slovenijo. Večno dreganje na pristojnih mestih, neštete prošnje in intervencije so slednjič spravile zadevo z mrtve točke. Banska uprava je poslala komisijo, da se prepriča, koliko bi bilo prebivalstvo pripravljeno prispevati k zgraditvi mostu. Razven zastopnikov cestnih odborov Murska Sobota in Ljutomer, je bil odgovor odklonilen.

Zastopniki zdravilišča Radenci, vrelca kisle vode Petanji ter občina Tišina in Radenci, pa so kategorično odgovorili z ne. Ponovno povdarjamo, da bi bila dolžnost države, da spričo drugih velikih javnih del v državi, nam da most pri Petanjcih, povdarjamo pa tudi, da stališče omenjenih zastopnikov ni bilo pravilno in bi morali pokazati vsaj nekaj dobre volje, ki bi bila v dokaz nujnosti po zgraditvi mostu. Posebno omenjene občine, pa tudi zdravilišče, bi vendar imeli največjo korist od te zgradbe.

Prebivalci posedujejo zemljo to in onstran Mure, ves ostali promet iz Prekmurja bi bil usmerjen skozi Radenci, ki bi na prometu samo pridobili. Pridobitev pa bi bila tudi za Slovenske Gorice, čigar že itak živahen

promet z Prekmurjem, se bi samo povečal, in to predvsem glede izvoza vina. Največji odjemalci so bili vedno naši gostilničarji. Pa kdo bi našteval obojestranske koristi!

Banovina je poskušala začeti z delom. Mogoče bi tudi država kaj prispevala. Odklonilno stališče onih, ki bi imeli od zgradbe mostu največje koristi, pa je mogoče zapečatilo to vprašanje za dolgo dobo. Ljudstvo gotovo ne odobrava njihov jedrnasti: ne!

Hornyphon . . .

Šolstvo in gospodarstvo

(Nadaljevanje.)

Nepoučeni činitelji bi radi imeli v Soboti meščansko in kako strokovno šolo. Meščanska šola taka, kot je sedaj ni niti strokovna niti praktična šola, temveč je v bistvu taka kot nižja gimnazija z razliko, da absolventi meščanskih šol ne morejo niti v višjo gimnazijo niti v učiteljske. Meščanske šole potem takem Slov. Krajini prav nič ne ustrezajo, pač pa je življenska potreba gimnazija, zakaj manjše mesto, ki ne more imeti več vrst šol, naj ima tisto, ki nudi najširšo splošno izobrazbo in ki odpira vrata v vsa druga učilišča.

Kaj pa strokovne šole? Strokovne šole, katerih absolventi bi potem iskali službe, so za Prekmurje nepotrebne in za Sobotu nemogoče. Strokovne šole so preveč specializirane za posamezne panoge. Kaj bi počeli n. pr. s trgovsko, strojno itd. šolo? Premalo bi bilo učencev, če pa bi se v začetku vendarle še našli, bi bilo takoj preveč absolventov. Sicer pa dobimo kmalu strokovno šolo. Kmetijsko šolo v Rakičanu. Ta šola se kajpada ne ustanavlja zato da bi njeni absolventje iskali služb, temveč, da vzdržijo na domači grudi in postanejo napredni kmetovalci.

Strokovno šolstvo pri nas posebno še ne uspeva. Malo strok. šol imamo, pa niti absolventje teh šol ne dobijo zaposlitve. Zakaj? Ali zato, ker jih ne rabimo? Ne! Čeprav naša obrt in industrija nista še bogve kako razviti, sta vendarle že tako močni, da bi mogli vse dosedanje absolvente popolnoma zaposliti. Vzrok je v usodnem predsodku, da v obrti in industriji ni treba šolanih ljudi. Zategadelj pa se morajo upoštevati kvalificirani delavci in obratvodnje specialisti. Kakor da bi se naš izobraženi delavec ne mogel z lahkoto priučiti nekaterih, nikakor tako težkih spretnosti. Saj je vendar znano, da se izobraženi dela-

vec, čeprav ni strokovno, temveč samo na splošno izšolan, izredno hitro izvešča v svojem poslu.

Za koliko praktičnih, drobnih izumov, ki so za cenejši obrat v obrti in industriji odločilnega pomena, se moramo zahvaliti inteligentnim, vsaj nekoliko izobraženim delavcem in predelavcem. In koliko dobrega napravljajo razumni poslovodje in obratvodje, ki se niso sramovali začeti svoje karijere v umazanem predpasniku.

Počasi prodira spoznanje, da opravlja mati-gospodinja neprimerno višje duševno delo, kot gospodična tipkarica, ki je postala deloma že stroj brez lastnih misli. Treba je razumeti, da je marsikateri pisar v uradu rokodelca, ki potrebuje manj duha kakor odlični čevljarski mojster, da so trgovci, obrtniki in kmetje ne redko bolj inteligentni in se bolj poslužujejo svojih duševnih dobrin kakor marsikateri gospod za mizo s peresom v roki.

Železniške karte za polovično ceno

Prometni minister je izdal odlok o uvedbi nedeljskih in prazniških povratnih voznih listkov. Popust znaša 50% in velja za razdalje od 6 do 250 km od odhodne postaje za drugi in tretji razred potniških vlakov. Potovanje se sme pri odhodu začeti najprej v soboto, oziroma dan pred praznikom ob 12. uri in se mora končati najkasneje v nedeljo, oziroma na praznik ob 24. uri. Pri povratku se sme vožnja začeti najprej v soboto, oziroma dan pred praznikom ob 20. uri in končati najkasneje v ponedeljek, oziroma dan po prazniku ob 12.

Hornyphon . . .

Politično gibanje.

Prejšnjo nedeljo se je vršil prvi politični sestanek v gostilni Banfi v M. Soboti. Sestanek je bil namenjen zaupnikom nekdanje SLS in so se ga udeležili iz vsake občine po eden ali dva delegata. Navzočih je bilo okrog 25 do 30 ljudi. Zbranim je razložil program osnovane Radikalne zajednice, tajnik notranjega ministra, g. Kranjec Marko, ki je v ta namen prispel iz Maribora. V svojem govoru je tudi kritiziral politiko dr. Mačka.

Razpotje

Visok dan je že bil, ko se je zbudil. Glava mu je bila svinčena a v sebi je čutil čudno sproščenost, opran dogodkov, težkih misli in nepotrebne cmerikavosti. Pretegoval se je po ležišču in šele sedaj opazil svoje blatne čevlje na odeli, svojo umazano in zmečkano obleko. Pa je planil z ležišča, slekel umazane hlače in suktno ter vse skupaj potisnil pod posteljo. Ko je kmalu za tem stopil v nedeljski obleki v delavnico, si je žvižgal in je bil glasnih besed. Laci, ki je dremal pri stroju, ga je začudeno in vprašujoč pogledal. In ko je Urh upril oči v njega ter ga za hip radovedno motril je vedel, da sin ničesar ne ve kaj se je včeraj zgodilo z njim. Glasno se je odkašljaj, še glasneje zažvižgal ter se molče lotil šivanja. Pa tudi Laci je bil zadovoljen: stari ničesar ne ve, da se je šele v jutru vrnil domov . . .

To noč je bila hiša prazna, zapuščen-a, mrtva . . . Le v beli sobi, za visokimi okni je trpeča žena poslušala vso noč udarce ure, tja do jutra . . .

IV.

Dan je bil drugemu sličan. Zunaj je naletal sneg. Vedno več ga je bilo in ljudje so delali steze od hišnih pragov do plotov in še do ceste, kjer so s snežnim plugom zvižgali široko gaz. Tako tiho je bilo vse okrog. Krik je zaman iskal meteže glasov, da bi se preplašeno skrili v svojem nepremišljenem vzgonu v višino . . . Gluha samota se je plazila okrog hišnih vrto in se oprijemala zdolgočasenih obrazov, ki so se prižemali k orosenim šipam ter zaman iskali življenja po samoti. Prvi dnevi po novem letu . . .

Stara Lecovka je še vedno ležala v bolnišnici. Operacijo je srečno prestala, le zdravje se ni hotelo vrniti v

strpinčeno telo in zadnje dneve po praznikih se je celo obrnilo na slabše. Urh je vsaki dan hodil v bolnišnico. Ko je še zvonilo poldan, je že zlezal v svojo staro zimsko suktno, naložil še nekaj polen v peč in pustil Lacija samega v delavnici.

"Ob treh pridem."

Laci je samo pokimal in glasneje pogledal stroj. Čakal je še, da je Urh zdrsel mimo okna, potem pa je žvižgajoč odložil delo, nametal nekaj stare obleke na mizo poleg peči in se vlegel. Tako je delal vsaki dan. Zakaj bi garal, če stari okrog postopa? Pravi, da bo ob treh doma. Vraga! V mraku bo prišel in smrdel bo po vinu. Tako dela odkar hodi v bolnišnico na obiske.

Urh pa se poganja po zasneženih potih k visokemu belemu poslopju kraj mesta, ki ima svoj duh in svoje čudno življenje. Pred pragom si skrbno otepa čevlje in previdno stopa po

stopnicah. Toplota v sobi je suha in duši. Vedno kadar pride ima žena zaprte oči in ko stopi tik nje jih previdno odpira.

"Kako je Treza?"

"Boljši."

Tako vedno odgovarja, a z vsakim dnem ji je glas tišji in bolj boječ. Urh ve, da se laže sebi in njemu. Saj ima oči in vidi njen obraz, ki je vedno bolj droban in otročji in pogled, ki je udan in vedno bolj proseč. Pa še to ve, da so njene ure štete, za to mu je nerodno in ne ve kaj bi govoril z njo . . . In sedi pri njej, se ozira po sobi in posluša razgovor bolnikov in obiskovalcev, ki je tih in plesen, tako da ga je komaj čuti od sosednjih postelj. Če je kakšen znan obraz, še včasih sam poseže vmes. Pa takoj prestane. Njegove besede so glasne in pretrde za to sobo, za to ga plašijo.

(Se bo nadaljevalo.)

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murški Soboti.

Kolkovanje poslovnih knjig

Dolžnost voditi poslovne knjige po trgovskem zakonu in jih kolkovati, se nanaša samo na trgovce, to je na one, ki opravljajo trgovinske obrate. Pri tem je upoštevati, da nekatere vrste poslov dajo podjetniku značaj trgovca in to v primeru, če jih izvršuje v takem obsegu, da posli presegajo delokrog obrtnega obrata. Potem takem so torej dolžni voditi poslovne knjige in jih kolkovati tudi obrati, ki se izvršujejo na industrijski način. Nasprotno so pa poslovne knjige obrtnikov, čeprav se dejansko vodijo, oproščene kolkovanja, ker za njihovo vodenje ne obstoja zakonita dolžnost. Ravno tako praviloma niso dolžni voditi poslovne knjige in jih kolkovati gostilničarji, ki točijo pijače in prodajajo jedila v manjšem obsegu, to je ne preko obsega obrtnih obratov. Vendar pa v tem pogledu ni podana fiksna meja, vsled česar jo je treba v vsakem spornem primeru po konkretnih činjenicah individualno določiti.

Besedilo tar. post. 167. taksne tarife in čl. 145 taksnega in pristojbinskega pravilnika, priobčujemo spodaj radi evidence, olajšave in z vabilom, da vzame na znanje vse članstvo:

§ 13.

Tar. post. 167. takse tarife se glasi:

Za potrditev vseh trgovinskih, bančnih in drugih knjig, ki se morajo po določbah zakona voditi, se plačuje taksa, in sicer:

a) za potrditev (parafiranje) glavne knjige, kontokorentne in saldokontne knjige, od vsakega lista po Din 1.

b) za potrditev (parafiranje) vseh ostalih knjig (dnevnika, strace, blagajniške knjige, prima note, knjige računov, skladiščne knjige, inventarja, bilančne knjige, registrov itd.) neglede na to, ali so vezane, ali pa sestojijo iz poedinih nesešitih listov, od vsakega lista po Din 0 50.

Pripomba 1. Te potrditve in pobiranje takse vrše na enoten način davčne uprave.

Vse tiste knjige, ki so potrjene in taksirane po dosedanjih predpisih pri drugih oblastvih, se morajo predložiti v 60 dneh po oveljavitvi tega predpisa pristojni davčni upravi na vpogled.

Pripomba 2. Te takse ne plačujejo knjige za kopiranje in žepne knjižice, ki jih nosijo trgovci in drugi s seboj, tudi ne trošarinske knjige, ki se vodijo po zakonu o državni trošarini (če niso trgovinske knjige), ki se vodijo po tar. post. 99. zakona o taksah in po zakonu o davku na poslovni

promet, registri za kupovanje in prodajanje deviz in knjige te vrste, namenjene za prodajo in rezervne trgovinske knjige, ki jih denarni zavodi in delniške družbe še ne uporabljajo. Prav tako niso zavezane tej taksi knjige kmetovalcev.

Če se te knjige ne prijavijo zaradi plačila te takse, je kazen petkratni znesek neplačane takse, poleg plačila redne takse.

Osebe, ki ne predložijo po drugem odstavku predhodne pripombe v določenem roku knjig na vpogled, se kaznujejo v denarju od 100 do 500 Din.

Člen 145. (K tar. post. 167.)

1. Taksa iz tar. post. 167. taksne tarife, se plačuje za potrditev vseh knjig, ki se morajo potrditi po katerikoli zakonu.

2. Taksa iz te tarifne postavke se plačuje tudi za potrditev vseh ostalih knjig, ki jih po zakonu ni treba potrditi, katerih potrditev pa zahteva kdorkoli.

3. Taksa iz tarifne postavke se prileplja na potrdilo, ter izključuje takso iz tar. post. 43 taksne tarife.

4. Za prošnjo, s katero se zahteva potrditev knjig, se plačuje za vsako knjigo, katere potrditev se zahteva taksa iz tar. post. 1. taksne tarife.

5. Če se ne prijavijo knjige iz točke 1. tega člena v potrditev, je kazen petkratni znesek neplačane takse, poleg redne takse.

6. Za list se računa folio knjige (dve strani).

7. Taksa iz tar. post. 167. se plačuje tudi za kartoteke. Taksa za kartoteke se prileplja in uničuje na referatu, odnosno na prošnji, s katero se prijavljajo kartoteke v potrditev, odnosno parafiranje in sicer tako, da se pritisne na vsako kartoteko žig naslednje vsebine: „Taksa po tar. post. 166. plačana pod št. .... /193.....“ Davčni oddelek nabavi žige za vso oblastva, pristojna za pobiranje takse.

Potemtakem mora uradnik, določen za potrditev, odnosno parafiranje kartotek, postaviti na vsako kartoteko številko vložnega zapisnika, pod katero je vpisana prošnja za potrditev kartoteke, pod njo pa svoj podpis (parafo). Po številu kartotek se pobere taksa in uniči na prošnji in je šteti pri tem vsako kartoteko za en list.

Po izvršenem žigosanju (potrdilu) potrdi dotični uradnik na prošnji, koliko kartotek je žigosanih in kolika taksa pobrana in izda o tem stranki potrdilo (n. pr. I. I je žigosal danes 5000 kartotek pod št. ....).

Pred imenovanjem davčnih odborov.

Po § 27. zakona o dvanajstih imenuje dva člana davčnega odbora finančna direkcija po svobodni izbiri, dva člana pa pristojne zbornice iz vrst zavezancev pridobnine. Položaj

za davkoplachevalce je s tem bistveno poslabšan, ker so imeli do sedaj davčni zavezanci v davčnem odboru večino, sedaj pa nimajo več te večine. Nova določba je stopila 1. avgusta že v veljavo in zato je finančno ministrstvo naročilo finančnim direkcijam, da takoj odrede vse potrebno, da bi se mogli imenovati davčni odbori že do 20. avgusta. Finančno ministrstvo nalaga finančnim direkcijam, da imenujejo drugega člana iz vrst zavezancev na pridobnino, dočim je prvi član in oba namestnika iz vrst davčnega uradništva.

Obenem morajo davčne uprave pozvati zbornice, da imenujejo v 14 dneh oba člana in po dva namestnika ter da njih imena takoj sporoče davčni upravi. Takoj nato morajo davčne uprave sklicati davčne odbore, da razpravljajo o predlaganih odmerah pridobnine za leto 1935. Končno opozarja ministrstvo šefa davčnih uprav, da poskrbe, da bodo predsedniki davčnih odborov na višini svojih nalog in da bodo pazili nato, da se bo v davčnih odborih razpravljalo objektivno in v miru.

Minister za socialno politiko g. Preka

je izjavil, da bodo takoj razpisane volitve v okrožne urade, kakor hitro bo dovršen novi volilni red, ki se izdeluje.

Obdačenje potočnih mlinov in kotlov za kuhanje žganja.

Po pojasnilu davčnega oddelka f.n. ministrstva ni smatrati lastnike potočnih mlinov za majhne obrtnike in se zato ne morejo obdavčiti pavšalno, temveč na podlagi dejanske doseženega dohodka. Kmetje, ki izdajajo kotle za kuhanje žganja v najem, plačajo pridobnino samo takrat, kadar ima to poslovanje značaj stalnega obrta. Če ima lastnik toliko sirovin, da sam potrebuje kotel, potem se smatra odajanje kotla v najem, kot postranski posel in potem ni razloga za obdavčenje. V nasprotnem primeru pa se matra odajanje v najem za majhen obrt ter se plača davek pavšalno.

KMETIJSTVO

Vpliv dela na množino in kakovost mleka krav.

Lahko delo ali že samo hoja na prostem pomnoži množino mleka. Posebno ugodno vpliva na mlečnost paša na pašnikih z zadostno dobro travo. Pa že samo kretanje krav na tekališču ali dnevna gonja krav na napajanje k studentu vpliva ugodno na množino in kakovost mleka. Zmerno delo, pa tudi že samo gibanje na prostem po-

veča apetit pri kravi. Krava povzije večje množine krme in jo tudi boljše prebavi in izrabl. Telo dobi več hranil, kot pa jih rabi za sebe in to kar je, več porabi za produkcijo mleka. Tako mleko pa ima tudi več maščobe in beljakovin, kot mleko krav, ki stoje vedno v hlevu.

Zmerna vožnja utrjuje odpornost živine proti boleznim in vpliva ugodno na razvoj telesa, pomnoži množino in izboljša kakovost mleka, izboljša pa tudi kakovost mesa.

Pri težkem, napornemu delu se pa množina mleka zmanjša, množina maščobe pa poveča. Zguba na množini mleka je odvisna od teže in trajanja dela in od prehrane. Če se pa vprežne krave še slabo krmi, je odstotek izgube na mleku še večji, ta odstotek je pa tudi velik pri napornemu delu ali pri delu, na kakoršnega krave niso vajene.

Pri rednem delu in primerni hrani izgubijo dela vajene krave samo krog 10% mleka. To zgubo na mleku pa vrnejo krave z opravljenim delom.

Krave bi se smelo vpregati le poldnevno, z vožnjo bi se jih nesmelo preutruditi, imeti morajo zadosti časa za prebavo in prežvekovanje; plemenska krava bi se pri vožnji nesmela nikoli znojiti (potiti).

Mleko krav, ki prenaporno delajo, se rado hitro skisa in sesede. Tako mleko ima tudi dostikrat neprijeten okus.

Mleko od preutrujenih krav povzroča baje pri ljudeh drisko.

Zvezna razstava rodovniške živine

bo v nedeljo dne 8. septembra v M. Soboti na marofu. Živina pa, ki je določena za razstavo, mora biti prignana v Sobotu že v petek zvečer, oziroma najbližji v soboto 7. septembra zjutraj. Na dan pred razstavo bo namreč ves dan ocenjevanje živine po tujih strokovnjakih.

Radi skromnih sredstev se pripusti na razstavo samo krog 200 glav odbrane živine.

V zvezi s to razstavo bo tudi tekma krav s težko vprego radi poskušnje na moč vprežnih krav, tekma s vprego na uspešnost vožnje, tekma krav pri oranju in tekma bikov na uspešnost hoje.

Za razstavo določeno živino, posebno pa rodovniške bike začnite že sedaj voditi na hojo!

Najboljši in zato najcenejši čevlji
so čevlji „PEKO“!

OGLEJTE SI NOVO ZALOGO!

Velika izbira čevljev vseh vrst in za vsako priliko v podružnici Murska Sobota.

Torej PEKO čevlje in SOKO obleke!
Kupite šolarčkom!

Za obilen obisk se priporoča
JOŠKO BRUMEN

NOVO OTVORJENA
je v Murški Soboti prodajalna

„SOKO“ OBLEK
v Cerkvni ulici tik podružnice Peko.

Krasna zaloga damskih plaščev, vsakovrstnih moških oblek, hlač, plaščev, zimskih sukenj, otroških kostumov, otroških plaščev, deških oblek vseh vrst, športnih kap i. t. d.